

استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران با ابراز تأسف از سوءاستفاده همسایگان در سایه جنگ:

از فرصت رفع تحریم‌ها برای توسعه میادین مشترک استفاده کنیم

رامین موقی

مسئله عدم توسعه و عقب‌ماندگی ایران از همسایگان در میادین مشترک نفت و گاز، از زخم‌های قدیمی اقتصاد ایران است که پس از شدت‌گیری تحریم‌ها از سال ۱۳۹۷، سهم و حق ایران در این میادین نیز به فراموشی سپرده شده‌و در این مدت، برخی کارشناسان و مسئولین، درباره مهاجرت نفت و گاز در این میادین به سمت همسایگان، هشدار هاداداند.

به‌نظر می‌رسدرد طول‌جنگ، برداشت همسایگان ایران از این میادین شدیدتر هم‌شده‌است یک‌نمایندهمجلس در این خصوص عنوان کرد: «در بسیاری از میادین مشترک، کشورهای همسایه با سرعت در حال برداشت هستندو این مسئله ایجاب می‌کند که پروژه‌های توسعه‌ای ایران نیز با شتاب بیشتری دنبال شود.تاخیر در توسعه این میادین به معنای از دست‌رفتن فرصت‌های اقتصادی و کاهش سهم ایران از منابع مشترک خواهد بود.»

این چالش در زمانی پرزنگ‌تری می‌شود که به‌ادعان مسئولین، کارشناسان، فعالان صنعتی و بسیاری دیگر، ناترازی گاز ایران هر سال تسدیدی می‌شودو مضللات بسیاری را برای بخش صنعت به‌وجود آورده‌است که ضرورت برداشت ایران از این میادین بیش از پیش به رخ می‌کشد.

توسعه میادین قربانی کمبود منابع مالی نشود

یکی از چالش‌هایی که ایران برای توسعه میادین مشترک دارد، مسئله نبود منابع مالی و عدم امکان سرمایه‌گذاری برای توسعه‌است که بخشی‌از این مشکلات در سایه تحریم‌ها به‌وجود آمده‌است.

احمد اناری، نماینده مجلس، با بیان اینکه توسعه میادین مشترک نباید قربانی کمبود منابع مالی شود، در این خصوص به‌ایلنا گفت: «گر امروز برای توسعه میادین نفت و گاز افزایش ظرفیت تولید سرمایه‌گذاری نکنیم، در سال‌های آینده تأمین انرژی کشور با دشواری‌های بیشتری مواجه خواهد شد.» و همچنین با اشاره به نیاز صنعت نفت به منابع مالی گسترده اظهار کرد: «توسعه میادین نفت و گاز اجرایی پروژه‌های فشار افزایی و تکمیل زیرساخت‌های تولید بدون تأمین منابع مالی امکان‌پذیر نیست. امروز یکی از مهم‌ترین مأموریت‌های دولت و مجلس، ایجاد بسترهای لازم برای جذب سرمایه در صنعت انرژی است.»

حسن مرادی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: **در باره استفاده از منابع بخش خصوصی برای توسعه میادین مشترک نفتی و گازی، غفلت شده‌است. افزون بر این، ایرانیان بسیاری هستند که مجموع ثروت آن‌ها، به‌صدها میلیارد دلار می‌رسد و حاضرند در کشور سرمایه‌گذاری کنند اما سرمایه‌های آن‌ها در بازارهای ارز و طلا، سرگردان است**

گزارش

ممنوعیت دریافت شهریه هم‌زمان با خصوصی سازی آموزش:

مدارس به سمت تأمین هزینه‌ها از سوی اولیای دانش‌آموزان حرکت می‌کنند

رامین پرتو

پرونده جنگ و کراپن در حالی وارد مرحله‌ای تازه شده که هم‌زمان با تحولات مربوط به خاورمیانه افزایش گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال شکل‌گیری توافقی میان ایران و آمریکا، نشانه‌هایی از بازآرایی راهبردی در جبهه اروپا و اوکراین نیز مشاهده می‌شود. در چنین شرایطی، آغاز رسمی مذاکرات عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا یکی از مهم‌ترین تحولات سیاسی سال‌های اخیر دانسته‌آقلامی‌کنه‌تتهاپر سر نوشت کی‌یف، بلکه بر مواز نه قدرت در اروپا و مناسبات روسیه و غرب نیز تأثیرات بلندمدتی خواهد داشت.

آغاز رسمی مذاکرات الحاق اوکراین به اتحادیه اروپا، از منظر سیاسی، پیامی روشن برای مسکو محسوب می‌شود. رهبران اروپایی و اعضای گروه هفت تلاش دارند این پیام را منتقل کنند که حتی با ادامه جنگ، روند آغاز اوکراین در ساختارهای غربی متوقف نخواهد شد. آنتونیو گوستارز رئیس شورای اروپا این تصمیم را گامی تاریخی توصیف کرده و آن را بخشی از تلاش‌های هماهنگ کشورهای غربی برای دستیابی به صلحی پایدار دانسته‌است.

این تصمیم در شرایطی اتخاذ می‌شود که اوکراین هنوز فاصله قابل توجهی با استانداردهای مورد نیاز عضویت در اتحادیه اروپا دارد. گزارش‌های منتشر شده نشان می‌دهد که یف تنها بخش محدودی از الزامات مورد نیاز برای

استاد حقوق انرژی و بین الملل دانشگاه تهران: در طول سال‌های گذشته سرمایه‌های مادر گیر موضوعات مربوط به منازعات و تحریم‌ها شده‌است

البته برخی دیگر از صاحب‌نظران نیز معتقدند که نبود منابع مالی، تنها یک بهانه برای توجیه غفلت‌ها در نظام تصمیم‌گیری است و در این میان، به‌نقش رانت برخی شرکت‌های وابسته‌حاکمیتی در اخذ قرارداد توسعه میادین مشترک، به‌عنوان یکی از منابع توسعه این میادین اشاره می‌کنند. این افراد معتقدند که رانت‌خواران، شرکت‌های مطرح بین‌المللی مانند «توتال» را فراری داده‌اند تا خود بتوانند از رانت موجود در قراردادها، استفاده کنند.

در گزارش امروز «توسعه ایرانی» به بررسی دلیل غفلت ایران از توسعه میادین مشترک نفت و گاز، و منابع توسعه آن‌ها پرداخته شده‌است.

برداشت‌فزاينده همسایگان

از میادین مشترک در سایه جنگ

استادحقوق انرژی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» درباره علت برداشت فزاینده همسایگان از میادین مشترک نفت و نفت و گاز، اظهار کرد: دلیل این موضوع کاملاً روشن است؛ مادرگیر جنگ و منازعات هستیم و منازعات ما بسیار بنیان کن، وقت‌گیر و سرمایه‌بر بوده‌است.

حسن مرادی افزود: در طول سال‌های گذشته سرمایه‌های ما درگیر موضوعات مربوط به منازعات و تحریم‌ها شده‌است و از این رو به فکر سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری نپوده‌ایم. اکنون اولویت ما به حفظ مخازن موجود، ترمیم خرابی‌های بهار آمده و تثبیت زنجیره تولید میعانات نفت و گاز تقلیل یافته‌است. او تصریح کرد که در این شرایط، طبیعی است که همسایگان ما برداشت‌های خود را از میادین مشترک نفت و گاز، افزایش دهند.

برای برخی همسایگان،

حقوق ایران چندان اهمیتی ندارد

این تحلیلگر مسائل انرژی با اشاره به برخورد متفاوت همسایگان ایران نسبت به حقوق کشور در میادین مشترک، توضیح داد: باید میان میادین مشترک خود در قف با دیگران، تمایز داشت. ما همسایگان را با عین احترام آن‌ها به رعایت حقوق ایران، فرق می‌کنند برای مثال تعامل مابا عراق بیشتر است اما برای برخی از کشورها، حقوق ایران چندان اهمیتی ندارد.

مرادی ادامه داد: همسایگان از این فرصت و جنگ ایران، سوءاستفاده کردند و شرایط اخیر، بهترین زمان را برای دست‌درازی آن‌ها به میادین مشترک، کارگزار کرده‌است.

البته برخی همسایگان به‌ظاهر نمی‌گویند که قصد برداشت منابع ایران را دارند و مدعی می‌شوند که تنها سهم خود را

همسایگان از این فرصت و جنگ ایران، سوءاستفاده کردند و شرایط اخیر، بهترین زمان را برای دست‌درازی آن‌ها به میادین مشترک، فراهم کرده‌است. البته برخی همسایگان به‌ظاهر نمی‌گویند که قصد برداشت منابع ایران را دارند و مدعی می‌شوند که تنها سهم خود را استخراج می‌کنند ولی در عرصه عمل، زمانی که همسایگان برداشت خود را از میادین مشترک تشدید می‌کنند، منابع سیال و مایع به سمت کشوری می‌رود که برداشت بیشتری در دواز این رود در عمل، سهم ایران کاهش می‌یابد

غفلت از سرمایه‌های بخش خصوصی

در توسعه میادین مشترک

این استاد دانشگاه درباره اینکه «مسئولین یکی از چالش‌های توسعه میادین مشترک را، نبود منابع مالی می‌دانند؛ یا واقعاً برای این توسعه کمبودی در منابع مالی داریم و یا کمبود منابع مالی تنها یک بهانه برای توجیه غفلت‌ها می‌وجود است؟»، پاسخ داد: در پاسخ باید بگویم که متأسفانه نتوانستیم از سرمایه‌های بخش خصوصی استفاده کنیم.

مرادی افزود: شخص من، به‌عنوان یک استاد حقوق بین‌الملل، بیش از ۳۰ سال است که فریاد می‌زنم شرکت‌های سهمانی ایجاد کنیم تا بتوانیم سرمایه‌های سرگردان مردم را جمع‌آوری کنیم. این پول‌های سرگردان مردم امروز در بازار ارز است و فردا در بازارهای طلا و نتر اما اگر آن‌ها را در شرکت‌های سهامی جمع‌آوری کنیم، می‌توانیم به سرمایه‌گذاران سودمستعار اختصاص دهیم و از پول آن‌ها برای توسعه کشور و سرمایه‌گذاری استفاده کنیم. به گفته او، درباره استفاده از منابع داخلی بسیار غفلت شده‌است؛ با این‌بار زیاد می‌هستند که مجموع ثروت آن‌ها، به صدها میلیارد دلار می‌رسد و حاضرند در کشور سرمایه‌گذاری کنند اما اصلاً نباید شک کرد که در این موارد غفلت کردیم.

این کارشناس همچنین با اشاره به احتمال تشکیل صندوق مشترک سرمایه‌گذاری، بیان کرد: در خبرها عنوان شده‌است که در توافق میان ایران و آمریکا فرارست که یک صندوق مشترک ۳۰۰ میلیارد دلاری تشکیل شود و کشورهای که در جنگ اخیر درگیر بوده‌اند، منابعی را به این صندوق اختصاص می‌دهند تا برای جبران خرابی‌ها به کار گرفته شود. تشکیل این صندوق مشترک نیز می‌تواند لقی‌های جدیدی پیش‌روی اقتصاد کشور، و توسعه میادین مشترک، بگذارد.

بعدا از صلح به فکر توسعه میادین باشیم

مرادی تصریح کرد اکنون که به‌ظاهر بوی صلح به‌مشام می‌رسد، باید به فکر توسعه میادین مشترک از قبیل آرش یا میدان مشترک با عراق یا میدان پارس جنوبی که با قطر مشترک است، باشیم و برداشت‌ها را در چارچوب حقوق خود، آغاز کنیم. به گفته وی، با آزادشدن تجارت نفت، ایران می‌تواند سهم بسیار بالایی در اوپک داشته باشد و به سهمیه‌های قبل از جنگ بازگردد و طبیعی است که در این صورت، ناچار می‌رسد سرمایه‌های مشترک نفت و گاز رویم.

استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران در پایان خاطر نشان کرد که رف تحریم‌ها برای توسعه میادین مشترک نفتی و گازی می‌تواند بسیار موثر باشد و بخشی از موانع پیش‌رور را بردارد. مرادی در این باره گفت: «بسیاری از مدیران مدارس نیز خود را قربانی این شرایط می‌دانند. نباید تصور کرد همه مدیران علاقه‌مند به دریافت پول هستند. بسیاری از آنها میان دو الزام گرفتار شده‌اند؛ از یک طرف قانون دریافت وجه اجباری را ممنوع کرده و از طرف دیگر منابع مالی کافی در اختیارشان قرار نگرفته‌است.»

خبر اقتصادی

عبور ۳ نفتکش از کشتی حامل کالای اساسی ایران از محدوده؛ رفع محاصره دریایی عملیاتی شد
پیگیری‌ها حاکی از آنست که از روز گذشته، رفع محاصره دریایی عملیاتی شده‌است. به گزارش تسنیم، در شامگاه‌سه‌شنبه ۲۶ خرداد، ۳ نفتکش و ۲ کشتی حامل کالای اساسی ایران از محاصره دریایی عبور کردند. گفتنی است، ترامپ تأکید داشت که بلافاصله بعد از اعلام تفاهم، تنگه هرمز و محاصره هم‌زمان باز شوند؛ اما ایران این موضوع را نپذیرفت و بنا شد که روند بازگشایی تنگه هرمز پس از امضای تفاهم در روز جمعه آغاز شود.

ادامه واکنش مثبت بازار اها به توافق؛ دلار ریزش مجدد کرد؛ بورس رکورد تازه زد

در پی رسمی شدن توافق اولیه میان ایران و ایالات متحده آمریکا از روز دوشنبه ریسک‌های سیستماتیک در بازارهای مالی کاهش یافت و واکنش مثبت این بازارها به کاهش تنش‌ها برای روز سه‌شنبه نیز اندامه‌ار بود. سه‌شنبه ۲۶ خرداد، قیمت دلار با عبور از کریدور ۱۶۰ هزار تومانی، وارد کریدور ۱۵۰ هزار تومانی شد. این اسکناس آمریکایی با کاهش ۵ هزار تومانی نسبت به آخرین رقم معاملاتی روز گذشته، روی رقم ۱۵۶ هزار تومان قرار گرفت. شاخص کل بورس نیز با شد ۲۴ درصدی، با قدرت وارد کانال ۱۵ میلیون واحد شد و در پایان معاملات در عدد ۱۵ میلیون و ۱۰۱ هزار واحد آرام گرفت.

وزیر نیرو خبر داد: اتصال شبکه برق ایران به قطر در آینده نزدیک

وزیر نیرو و باشااره به اتصال الکتریکی با همسایگان، عنوان کرد: اتصال الکتریکی با کشورهای همسایه در دستور کار قرار دارد که برای هر دو طرف سودمند خواهد بود. در حال حاضر با پاکستان، افغانستان، آذربایجان و عراق در تباط الکتریکی هستیم و با قطر نیز در حال مذاکره می‌باشیم. به گزارش ایلنا، عباس علی‌آبادی در مراسم آغاز بهره‌برداری از بخش بخار نیروگاه سیکل ترکیبی رودشور، درباره آسیب‌های جنگ خاطر نشان گرفت، این ظرفیت‌ها در دست ترمیم است و مقداری از آن به مدار برگشته‌است.

احتمال تشدید کسری بودجه؛ درآمد‌های مالیاتی ۱۴۰۵، ۶۰ درصد کاهش یافت!

اوپایران نوشت: «تازۀترین آمارهای سازمان امور مالیاتی از یک تحول‌نگران‌کننده در وضعیت مالی دولت حکایت دارد؛ جایی که درآمدهای مالیاتی در دو ماه نخست سال ۱۴۰۵، نه‌تنها رشد نکرده، بلکه پس از تعدیل اثر تورم، حدود ۶۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافته‌است. این اتفاق در شرایطی رخ می‌دهد که دولت طی سال‌های اخیر تلاش کرده وابستگی خود به درآمدهای نفتی را کاهش داده و سهم مالیات‌داران تأمین منابع بودجه افزایش دهد که همین موضوع احتمال کسری بودجه سال ۱۴۰۵ را تشدید می‌کند.»

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس: ۱۷ میلیارد دلار «ارز صادراتی» در ۱۴۰۴ برنگشت

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس از عدم بازگشت ۱۷ میلیارد دلار تعهدات ارزی سررسید شده و ایفا نشده در سال ۱۴۰۴ خبر داد. به گزارش تسنیم، حسین مصمصی از تاوادم انباشت حجم قابل توجهی از ارزهای صادراتی بازنگشته به کشور خداد و اعلام کرد، مجموع ارزهای بازنگشته به چرخه رسمی اقتصاد ایران از سال ۱۳۹۷ تا پایان خرداد ۱۴۰۵ به بیش از ۱۳۰ میلیارد دلار رسیده‌است.

رئیس شورای تأمین دام ابراز امیدواری کرد: کاهش قیمت گوشت در آستانه محرم

به گزارش ایسنا، منصور پوریان، رئیس شورای تأمین دام کشور، ضمن اشاره به تأمین مناسب گوشت در بازار هم‌زمان با آغاز ماه محرم، عنوان کرد: با وجود فشارهای ناشی از جنگ و اختلال در مسیرهای وارداتی، بازار گوشت کشور با کمبود مواجه نشد و بازار گشایی مسیرهای دریایی و ورود محموله‌های جدید، انتظلمی‌رود قیمت گوشت در روزهای آینده روند کاهشی پیدا کند.

هوان

جنگ گسترده با روسیه آگاه‌است و مسکو نیز می‌داند که ورود به جنگی مستقیم با ناتو می‌تواند پیامدهایی غیر قابل پیش‌بینی داشته‌باشد.

از این رو، رقابت اصلی میان روسیه و اروپا در آینده نزدیک، بیش از آنکه ماهیتی نظامی داشته‌باشد، در عرصه سیاسی، اقتصادی، اطلاعاتی و ژئوپلیتیکی دنبال خواهد شد. عضویت اوکراین در اتحادیه اروپا نیز اگر چه به‌عنوان یک هدف راهبردی برای کی‌یف تعریف شده، اما تحقق کامل آن نیازمند سال‌ها مذاکره، اصلاحات داخلی و عبور از موانع متعدد سیاسی است.

به‌نظر می‌رسد جنگ اوکراین در حال ورود به مرحله‌ای است که در آن، نبرد بر سر آینده سیاسی این کشور و جایگاه آن در نظم امنیتی اروپا اهمیت بیشتری نسبت به تحولات میدانی پیدا کرده‌است. آینده‌ای که همچنان محل رقابت مسکو، بروکسل و واشنگتن باقی خواهد ماند و تعیین‌کننده شکل جدیدی از موازنه قدرت در قاره اروپا خواهد بود.

سرمایه‌های مادرگیر موضوعات مربوط به منازعات و تحریم‌ها شده‌است

استخراج می‌کنند ولی در عرصه عمل بزمانی که همسایگان برداشت خود را از میادین مشترک تشدید می‌کنند، منابع سیال و مایع به سمت کشوری می‌رود که برداشت بیشتری در دواز این رود در عمل، سهم ایران کاهش می‌یابد.

اوتاکید کرد وقتیکه شرکت‌های عظیم بین‌المللی در قطر و زمین پارس جنوبی استخراج خود را تشدید کرد، دهانه طبیعی است که بخش عظیمی از سهم ایران بین‌برود.

از دست رفتن ثروت و دارایی ملی

این کارشناس حوزه انرژی درباره تبعات کاهش سهم ایران از میادین مشترک، به تشدید ناترازی انرژی اشاره کرد و ادامه داد: غافل شدن ما از برداشت از میادین مشترک باعث شده‌است که بخشی از منابع ملی که می‌توانست متعلق به خودمان باشد و به‌عنوان دارایی و ثروت ما محسوب شود، به سمت طرف مقابل برود.

مرادی عنوان کرد: عربستان و کویت درباره مالکیت خود در میدان آرش، ادعا دارند اما اگر ایران استخراج را زودتر آغاز کند، از این دو کشور در استخراج، پیشی می‌گیرد بنابراین در میادین مشترک از هر بخشی که شروع کنیم، به نفع ماست. او درباره ضرورت آغاز سرمایه‌گذاری و استخراج از میادین مشترک، اظهار داشت: امیدوارم که هر چه زودتر برنامه‌ریزی ما برای توسعه میادین آغاز شود، اگر ملاحظاتی برای حفاری داریم، مشخص شود، و بوجه و پیمان کاران مورد نیاز را تعیین کنیم تا وزارت نفت و کارکنان شریف و دلسوز این وزارت‌خانه در همه عرصه‌ها بتوانند تلاش کنند و بتوانیم سهم مناسبی از این ثروت‌های طبیعی و اقتصادی داشته‌باشیم.

ممنوعیت دریافت شهریه هم‌زمان با خصوصی سازی آموزش:

مدارس به سمت تأمین هزینه‌ها از سوی اولیای دانش‌آموزان حرکت می‌کنند

گرچه عنوان «شهریه» را یدک نمی‌کنند، اما در عمل تفاوت چندانی با آن ندارند. این چرخه تکرارنشونده تنها یک تخلف اداری یا نادیده گرفتن قانون نیست؛ بلکه نشانه‌ای از یک مساله عمیق‌تر در ساختار اقتصاد آموزش کشور است. مساله‌ای که از یک سو به کمبود منابع مالی مدارس و از نسوی دیگر به افزایش نابرابری‌های آموزشی گره خورده‌است.

در این خصوص، فریدبه‌رامی، کارشناس اقتصاد آموزش به این پایگاه خبری می‌گوید: «ریشه اصلی این تناقض را باید در ساختار تأمین مالی مدارس جست‌وجو کرد. سال‌هاست که هزینه‌های اداره مدارس با سرعتی بیشتر از رشد بودجه آموزشی افزایش پیدا کرده‌است. مدیر

مدرسه برای پرداخت هزینه‌های جاری، تعمیرات، تجهیزات آموزشی، فعالیت‌های فرهنگی و حتی برخی هزینه‌های خدماتی با محدودیت جدی منابع روبه‌رواست. در چنین شرایطی طبیعی است که به سمت جلب مشارکت مالی خانواده‌ها سوق پیدا کند.» اومی‌افزاید: «مشکل از جایی آغاز می‌شود که مشارکت داوطلبانه به یک انتظار دائمی تبدیل می‌شود. وقتی بودجه رسمی پاسخگوی نیازها نیست، مدرسه ناچار می‌شود روی منابع غیررسمی حساب باز کند. در نتیجه کمک‌های مردمی دیگر یک منبع مکمل نیست بلکه معیق‌تر در رسیدن به مدرسه محسوب می‌شود. همین مساله زمینه‌فشار غیر مستقیم بر خانواده‌ها را فراهم می‌کند.»

این کارشناس اقتصاد آموزش تأکید می‌کند: «بسیاری از مدیران مدارس نیز خود را قربانی این شرایط می‌دانند. نباید تصور کرد همه مدیران علاقه‌مند به دریافت پول هستند. بسیاری از آنها میان دو الزام گرفتار شده‌اند؛ از یک طرف قانون دریافت وجه اجباری را ممنوع کرده و از طرف دیگر منابع مالی کافی در اختیارشان قرار نگرفته‌است.»

در واقع، اروپا میان دو ضرورت گرفتار شده‌است: از یک سو می‌خواهد اوکراین را تنها بگذارد و از سوی دیگر، نسبت به پیامدهای اقتصادی و امنیتی عضویت سریع این کشور ملاحظاتی جدی دارد.

در همین راستا، سفر اختلافات میان مجارستان و اوکراین درباره حقوق اقلیت مجار، زمینه‌آغاز رسمی مذاکرات را فراهم کرد. این مسئله نشان می‌دهد که حتی در داخل اتحادیه اروپا نیز اجماع کامل و بدون چالش درباره عضویت اوکراین وجود ندارد.

هم‌زمان، کشورهای غربی حمایت‌های نظامی خود را افزایش داده‌اند. کانادا بسته‌های جدیدی تحریمی علیه روسیه وضع کرده و سوئد نیز از افزایش بودجه نظامی و تداوم حمایت از کی‌یف خبر داده‌است. بریتانیا نیز در حوزه انرژی هسته‌ای و تأمین اورانیوم غنی‌شده نیروی و گازهای اوکراین، همکاری‌های خود را گسترش داده‌است.

در کنار این تحولات، موضوع فعالیت آزمایشگاه‌های